

Bästa mjölken för klimatet – så kan du bidra

Anna-Karin Modin Edman, Svensk Mjolk
anna-karin.modin.edman@svenskmjolk.se

Svensk mjölkproduktion ligger i världstoppen när det gäller låga utsläpp av växthusgaser per kilo mjölk, med 44 procent lägre utsläpp av växthusgaser än världsgenomsnittet, per kilo mjölk (Gerber et al. 2010). Nypublicerad och pågående forskning visar att det går att förbättra resultatet ytterligare och att utfodrings- och djurhälsofrågor är centrala i det arbetet.

Fodersmältningens metan bidrar mest till de totala utsläppen av växthusgaser från en liter svensk mjölk (46 %) tätt följd av foderodlingens lustgas och koldioxid (39 %) (Flysjö et al. 2011). Svensk Mjolk har inkluderat fodersmältningens metanutsläpp i NorFor och kommer att inkludera en funktion för uträkning av årsförbrukningen av foder i NorFor. Detta ska underlätta beräkning och jämförelse av olika foderstaters totala klimatpåverkan. En årsförbrukningsberäkning skulle möjligen också bidra i planeringen av gårdens foderodling. En "foderbeställning" till växtodlingen, både rörande kvantitet men också kvaliteten av olika fodermedel skulle kunna bidra positivt till mjölkproduktionens resurseffektivitet.

En nypublicerad svensk studie visar att utsläppen av växthusgaser per kilo mjölk varierar med 17 procent mellan olika gårdar (Henriksson et al. 2011). Det visar att det finns goda möjligheter att minska svensk mjölkproduktions klimatpåverkan ytterligare genom förändringar i management. Studien baseras på data från 1051 IndividRam-gårdar, 920 gårdar inom Greppa Näringen samt 46 gårdar som inventerats i en tidigare studie. De parametrar som varierar mest mellan gårdarna i studien rör växtodlingen, där dieselanvändningen varierade mellan 62 och 191 liter per hektar och mineralgödselansvändningen varierade mellan 0 och 252 kilo kväve per hektar. Avkastningen varierar också relativt mycket mellan gårdarna, 5838 - 12026 kilo ECM per ko och år. Variationen var också relativt stor när det gäller hur stor andel av den producerade mängden mjölk som levereras till mejeriet, mellan 80 och 100 procent. Eftersom levererad mängd mjölk är den faktor som alla växthusgasutsläpp i produktionen relateras till får den mycket stor inverkan. Utfodring av kalvar kan utgöra en del av den mjölk som inte når mejeriet men avsevärda mängder mjölk kan också behöva

kasseras på grund av djurhälsoproblem. Hur stor påverkan ohälsa har på gårdens växthusgasutsläpp har inte kvantifieras i studien.

De mest inflytelserika parametrarna när man ska beräkna en gårds växthusgasutsläpp per kilo mjölk har visats vara mjölkavkastningen (kg ECM) och foderintaget (kg ts) (Flysjö et al. 2011). Fodereffektivitet, uttryckt som kg ECM per kilo ts, har därför föreslagits vara ett bra nyckeltal för att beskriva gårdens prestanda när det kommer till växthusgasutsläpp per kilo mjölk (Henriksson et al. 2011). En fördjupad analys av foderstatens sammansättning och klimatpåverkan är på gång eftersom fodrets kvalitet och näringsinnehåll självklart påverkar hur mycket mjölk kon kan producera på ett kilo foder.

Den senaste forskningen förstärker budskapen kring vad som är framgångsfaktorer när det kommer till en mjölkproduktion med låga växthusgasutsläpp per kilo mjölk.

Bästa mjölken för klimatet förutsätter:

- God djurhälsa.
- Resurseffektiv utfodring.
- Ökad kväve- och bränsleeffektiviteten i växtodlingen.

Du kan bidra genom:

- Förebyggande djurhälsoarbete.
- Identifiera djurhälsoproblem och bistå i förbättringsarbete.
- Säkerställa att ingen överutfodring sker.
- Inkludera klimatpåverkan när foderstaten sätts samman.
- Växtnäringsbalansberäkningar och åtgärder inom foderodlingen för att öka kväve- och drivmedelseffektiviteten.
- Göra inspel kring hur verktyg som NorFor och Signaler Djurvelfärd kan utvecklas för att bidra ytterligare.

Referenser

Flysjö, A. Henriksson, M. Cederberg, C., Ledgard, S. 2011. Various parameters effect on the carbon footprint of milk production in New Zealand and Sweden. Agricultural Systems, accepterad i mars 2011.

Gerber, P., Vellinga, T. Opio, C., Henderson, B., Steinfeld, H., 2010. Greenhouse gas emissions from the dairy sector, a life cycle assessment. FAO Food and Agricultural Organisation of the United Nations, Animal Production and Health Division, Rome.

Henriksson, M. Flysjö, A., Cederberg, C., Swensson, C. 2011. Variation in carbon footprint of milk due to management differences between Swedish farms. Animal doi.10.1017/S1751731111000437 , accepterad i februari 2011.